

Sænk skuldrene på Sardinien

Caribiske fornemmelser med kridhvide strande og turkisblåt vand. Læg hertil spektakulær natur, spændende kultur og sublim mad. Sardinien er det bedste af Sydeuropa kogt ned i en suppeterning. Men du bør være dig for en begynderfejl, når du besøger øen, der engang var berygtet for brutale banditter.

AF HANNE VINThER MIKKELSEN - FRI@BERLINGSKEMEDIA.DK

Det begynder lidt skævt, mit første besøg på Sardinien. I taxaen fra lufthavnen bliver der talt om vejr og vind med den venlige, ældre chauffør. Jeg kommenterer kontrasten mellem flyturen fra det kølige Skandinavien og de skønne temperaturer her i Italien.

Så vender stemningen. Chaufføren slipper hænderne fra rattet for at gestikulere heftigt på sydlandsk manér. Selv med gebrokkne, engelske gloser efterlader han ingen tvivl om, at Sardinien *ikke* er Italien. Det er en stolt, selvstændig ø med selvstyre, hvor det daglige sprog er sardisk eller catalansk. Det er kun på papi-

ret, at man er underlagt parlamentet i Rom, lader chaufføren forstå.

Således oplyst, begår jeg ikke den begynderfejl igen under resten af besøget. Det står da også hurtigt klart, at Sardinien er noget helt for sig selv. En skønsm blanding af forfædrenes arv - fra fonikere, arabere, romere, spaniere til italienere. Det er det bedste af de sydlige himmelstrøgs natur og kultur kogt ned i en suppeterning.

Pink strand og paradys med entrébillet

Sardinien er Middelhavets næststørste ø, men den minder om et stykke af Caribien, der er dumpet ned her midtvejs mellem Italien og

Nordafrika. Kysterne har kridhvide sandstrande og krystallklart, turkisblåt vand, som sagtens kan klare sig i en konkurrence med verdens bedste bountystrande.

På den nordlige spids ligger et lille paradys, der ligner et photoshoppet postkort. Stintino er berømt for sin kilometerlange, lavvandede strand, La Pelosa. Men det gør den også temmelig turistet i højsæsonen. Endda i sådan en grad, at der nu er indført entré til en dag i paradiset.

En anden populær strand de på nordlige kanter er Mauro Morandi, hvor sandet er magisk pink af mikroså små stykker af koraller. Farven changerer fra sart rosa til stærk pink, alt

efter, hvordan lyset falder i dagens løb. Den røde koral siges at bringe held og beskytte mod ondskab, så det er en eftertragtet souvenir. Derfor har stranden sin egen opsynsmand, der skal stoppe folk i at fylde lommerne.

Men der er også masser af muligheder for at finde et stykke uspoleret strand for sig selv. For eksempel omkring den idylliske badeby Santa Teresa di Gallura, hvor der er en stribevis af små, skjulte bugter og brede sandstrande med plads til alle.

Havet rundt om Sardinien har ét af de rene, rigeste økosystemer i Europa med koralrev og fisk, som indbyder til snorkelture med bagdelen i vandskorpen. Så hvis planen er at puste

Paradisstranden ved
Stintino på Sardinien.
Foto: Visit Italy

ud på ferien, er Sardinien perfekt. Det er stedet at lave ingenting. Som i absolut ingenting. Det er bare at smide sig på en smuk strand, slappe af og lade tiden stå stille.

Men det vil være en skam ikke at leje en bil og begive sig ud på opdagelse. Uanset, hvor du kommer hen, er folk utrolig imødekommende, altså bare du ikke utilsigtet kommer til at fornærme dem. Og maden er ganske enkelt i særklasse. Både på de simple trattoriaer langs vejene eller mere trendy spisesteder i de større byer. De simple, sunde råvarer skulle være en af ingredienserne i opskriften på et langt liv. Sarderne har nemlig en ekstraordinær lang levetid, og udover gode gener skulle solen, den

tilbagelænedede livsstil og maden være forklaringen. Der er så mange lækre lokalretter, at listen ville blive for lang. Men *Culurgiones* er et must. Det er en sardinsk ravioli-lignende fyldt pasta med fyld af kartofler, pecorino-ost og mynte.

Banditernes bastion

Hvis man lejer en bil og bare indstiller GPS'en på ud i det blå, er der garanti for at støde ind i spændende natur- og kulturoplevelser undervejs. Men man kan begynde med en tur tilbage i øens farverige historie, der blandt andet handler om et uddød folkefærd og frygtede banditter.

Banditernes bastion var området Barbagia, hvor små landsbyer nærmest hænger på siden af bjergene, og store fåreflokke græsser på plateauerne. I dag emmer der af fred og ro, så det er svært at forestille sig den brutale fortid.

Nogle få, ældre sardere slentrer gennem de smalle gader eller sidder og småsnakker i skyggen under træerne. Men hvem ved, hvilke familiehommeligheder, de gemmer på. For gennem generationer er her foregået "bardanas"; blodige røverier og bortførelser. Bander af bevæbnede, fattige bønder og fårehyrder overfaldt og røvede godsejere og andet godtfolk.

Det udviklede sig i nyere tid til et makabert speciale, hvor man i stedet gik målrettet efter

italienske rigmænd og deres familier for at få løsepenge. Det foregik indtil slutningen af 1960'erne, hvor myndighederne slog hårdt ned på det. Men banderne stod alligevel bag flere kidnapninger helt frem til 1990'erne. I landsbyerne Orgósolo og Fonni er der store vægmalerier af nogle af de mest berygtede banditter.

I Valle dei Nuraghi står velbevarede levn af en noget mere tilforladelig forhistorie. Det er Sardinien's særprægede vartegn, de såkaldte nuraghi. Det er kæmpestore, kegleformede stenhuse og tårne fra bronzealderen, skabt i et mønster som bikuber. Formentlig har de fun-

geret som forsvarsværker. Bygherrerne var det nuragiske folk, der levede på øen, indtil romerne kom omkring 700 år før vores tidsregning. Der findes omkring 7000 nuraghi spredt rundt om på øen, men på en slette ved Su Nuraxi ligger den største samling af stenkonstruktionerne, som er optaget på UNESCOs verdensarvsliste.

Arven fra forfædrene

Sardinien har haft en omtumlet historie, og de forskellige besættelsesmagter har sat sine spor. Øens største by, Cagliari på sydkysten, er en smeltedigel af nordafrikansk, spansk, italiensk kultur og arkitektur. Byen er bygget på syv bakker med et bagtæppe af bjergskråninger.

Hjertet i den sardiske hovedstad er katedralen Santa Maria di Castello fra 1300-tallet. Dens gyldne marmorfacader og gigantiske kuppel kan ses fra stort set alle steder i byen. Kvarteret omkring katedralen er et godt udgangspunkt for at udforske Cagliari til fods. Det er hyggeligt bare at slentre rundt i de subtropiske parker og de stejle, snoede gyder i de historiske kvarterer, som ender oppe ved spektakulære udsigtssteder.

Dem med hang til shopping bliver heller ikke skuffede. Især i gaderne Via Alghero og

Via Sulis ligger butikker side om side og frister med sko, tøj, smykker fra italienske designere.

I den modsatte ende, på den nordlige del af Sardinien, ligger den næststørste by, Alghero. Eller "lille Barcelona", som den kaldes. Både arkitekturen, maden og sproget har stærke catalanske rødder. De mange efterkommere af nordspanierne viderefører traditionerne, blandt andet taler de en gammel variant af catalansk.

Alghero ligger på en halvø ud i havet. Det historiske centrum ligger beskyttet bag tykke bymure og tårne. Inde bagved gemmer sig en labyrint af smalle, brostensbelagte stræder, smukke paladser og gamle stenhuse med spansk særkende. I den nyere del er der flere promenader med skyggende palmer og populære sandstrande, hvor lokale og turister flokkes. Fra havnen er der bådture ud til den betagende Grotta di Nettuno, Neptuns grotte. Det er en af Europas største drypstenshuler med enorme formationer af staglamitter og den underjordiske sø La Marmora.

Men der er så meget mere at se på Sardinien. Øen er på størrelse med Jylland, så du når ikke det hele på en enkelt ferie, men det er en god undskyldning for at komme tilbage. For Sardinien er stærkt vanedannende.

Det velbevarede fæstningsværk rundt om Alghero. Foto: Visit Sardinia

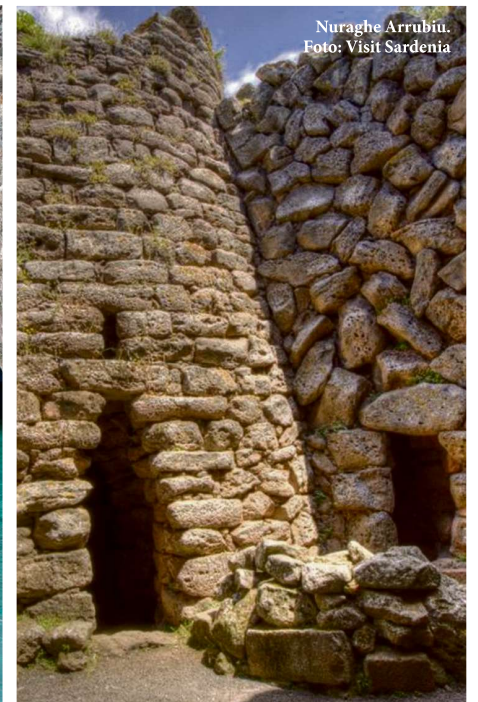
Den gamle bydel i Lille Barcelona, som Alghero kaldes. Foto: Hanne Mikkelsen

Cagliari er Sardinien's største by - en smeltedigel af kulturer. Foto: Visit Sardinia

Rundt om Sardinien er dybe grotter, som indbyder til at blive udforsket. Foto: Visit Sardinia

Nuraghe Arrubiu. Foto: Visit Sardinia